

HISTORISCH GELUID TEN DIENSTE VAN HET GESCHIEDENISONDERWIJS

Of all the gifts that Nature
has bestowed upon Man, the capacity
to transmit and receive thoughts
in the form of words must surely
rank among the highest. For we
live in a world of words that have
the power to urge or deter, to
inspire or discourage, to endear
or alienate.....above all, to teach!

Toen op de 3de mei 1959 de toenmalige minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in een persconferentie ter gelegenheid van de Nationale Doden Herdenking verklaarde, dat bij het onderwijs op de Nederlandse scholen té weinig aandacht werd besteed aan de contemporaine geschiedenis, vatte een kleine groep dagblad-journalisten en buitenlandse pers-correspondenten het plan op een instituut in het leven te roepen dat zich in eerste instantie zou gaan bezig houden met het verzamelen van historisch geluidsmateriaal dat reeds op plaat of band was vastgelegd. Dit instituut zou zich in de toekomst moeten gaan toelagen op het verstrekken van geluidsmateriaal aan het Nederlandse- en Belgische onderwijs.

Hoewel het opsporen, identificeren en verzamelen van geluiden tal van problemen met zich bracht, toonden aldaar radio- en televisieorganisaties, alsmede enkele grammofoonplaten-maatschappijen, belangstelling voor het werk van het jonge instituut.

Zo stelde Radio Moskou het complete archief van Hitler's voormalige „Gross-deutscher Rundfunk”, dat zij in 1945 als oorlogsbuit te Berlijn in beslag nam, voor kopiëring ter beschikking.

De B.B.C., Radio-Roma, de N.B.C., de Zuid-Afrikaanse Radio-Omroep en vele andere stations volgden dit voorbeeld en binnen enkele jaren had het archief van het instituut een meer dan respectabele omvang aangenomen.

In het begin van dit jaar was het archief op een zodanig peil gebracht dat men nagenoeg de gehele historie vanaf 1878 op band of plaat had geconserveerd. Nu werd de vraag gesteld op welke wijze deze geluidsopnames het beste bij het onderwijs konden worden ingeschakeld. In maart werd door het gehele land contact gezocht met geschiedenisleraren van diverse middelbare- en uitgebreid lagere scholen. Gezamenlijk kwam men tot de conclusie dat het geluidsmateriaal op de meest ideale wijze gebruikt kon worden in een serie documentaires, die elk een bepaald onderwerp of tijdvak zouden moeten gaan behandelen.

Men kan zich voorstellen welken enorm researchwerk moest worden verzet

om elke documentaire verantwoord en objectief samen te stellen.

Vele bronnen in binnen- en buitenland hebben daaraan dan ook hun medewerking verleend. Hiervan noemen wij slechts: „Royal British Institute of Recorded Sound”, „Nationaal Instituut voor Sociale Geschiedschrijving”, „United Nations Organisation”, „The Voice of America”, „United Press International” en „Athena-Köln”.

Bij de totstandkoming van de documentaires of klankbeelden, is men van het standpunt uitgegaan dat de leerling door zijn geschiedenislessen reeds enigszins op de hoogte is van de meeste hoogtepunten en essentiële gebeurtenissen die betrekking hebben op het bepaalde onderwerp of tijdvak.

Door middel van de geluidsdocumentaire, waarin het authentieke geluid uit die tijd of over dat onderwerp verwerkt is, neemt de leerling op een meer directe wijze kennis van het gebeuren.

De structuur en het causale verband worden voor de leerling meer aanschouwelijk gemaakt waardoor een intense beleving van de te behandelen stof een logische consequentie is.

De paedagogische waarde van een en ander wordt nog verhoogd door de veelvuldige toepassing van de zogenaamde „flash-back”.

Om het geheel te completeren zijn bij nagenoeg elke geluidsdocumentaire tekstboekjes gevoegd, waardoor de leerling het gesprokene zowel in de vreemde taal als in het Nederlands, op de voet kan volgen.

Onderwerpen als „De Tweede Wereldoorlog”, „De Weimar Republiek en de opkomst van het Nationaal Socialisme”, „De Watersnood-Ramp 1953”, „Ruimte-onderzoek”, „De Berlijnse Muur”, „De Russische Revolutie”, „De Eenwording van Europa”, „Het Delta-plan” en het „Werk der Verenigde Naties” maken deel uit van de uitgebreide collectie die het instituut ten dienste stelt van het geschiedenisonderwijs.

Doordat de meeste klankbeelden c.q. geluidsdocumentaires ook in het Frans, Duits, Engels of Spaans verkrijgbaar zijn, kunnen zij ook gehanteerd worden in de taallessen. Als laatste bijzonderheid vermelden wij dat het instituut ook beschikt over een literair repertoire zoals het complete Shakespeare-oeuvre, Thomas Mann, Victor Hugo, Schiller, Brecht, Molière en Cocteau.

Duidelijk moet gesteld worden dat het doel van het instituut niet ligt in het vervangen van de geschiedenisleraar, maar dat het zuiver en alleen wil fungeren als hulpmiddel waarop de leraar verantwoord kan terugvallen, ook het openstaan voor critiek en advies uit de onderwijswereld is een van haar kenmerken.

Wil men tenslotte meer weten over het instituut of van haar documentaires gebruik maken, dan zendt men u gaarne een catalogus.

Het adres is: „Nationaal Klank-Historisch Instituut” 's-Gravelandseweg 43, Hilversum. Telefoon 47357.

William K. H. M. Kusters